

Energi- og miljøkomiteen**Stortinget**

Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo

Deres ref.

Vår ref.: Jonas Løvdal

Vår dato: 23.03.2026

Høringssvar fra Distriktsenergi til Representantforslag 156 S – (2025–2026) - om raskere utbygging og bedre utnyttelse av kraftnettet

Distriktsenergi representerer hele 51 av Norges 73 nettselskaper. Med dette svaret følger vårt innspill til høringen.

Høringssvar

Distriktsenergi viser til åpning for å fremme skriftlige innspill til dette representantforslaget fra Høyre, med frist 23. mars 2026.

Vi takker for anledningen til å komme med skriftlige innspill til de forskjellige forslagene i dette representantforslaget. Vi deler forslagsstillernes mål om å sikre raskere utbygging og bedre utnyttelse av strømmettet. Mange områder opplever i dag kapasitetsutfordringer og økende tilknytningskøer, og det er avgjørende at regulering, konsesjonsprosesser og rammevilkår utvikles i takt med behovene i kraftsystemet.

Vi velger å svare ut de forslagene vi mener er viktigst å gi en klar tilbakemelding på.

Tilsvar på flere av punktene i forslaget:**Svar til forslag nr. 1**

Stortinget ber regjeringen innføre tiltak for å halvere konsesjonsbehandlingen for nett, herunder gi tydeligere styringssignaler, tidligere og bedre forankring og forutsigbare og tidsstyrte prosesser med frister og å ta i bruk digitalisering, forenkle saksbehandlingen og innføre hurtigspor og parallellebehandling i saksbehandlingen, og komme tilbake til Stortinget innen statsbudsjettet for 2027.

Saksbehandlingstiden for nett og kraftkonsesjoner må ses i lys av behovet for å sikre en tilfredsstillende demokratisk saksbehandling og samtidig sikre at vedtak fattes innen rimelig tid.

Det er i dag et økende fokus på raskere saksbehandling, noe som også har medført konkrete tiltak som økt bruk av hurtigspor og økte ressurser til NVE. Dette er gode tiltak, men slik vi ser det bør det være grunnlag for å ytterligere sette opp tempo.

Lange behandlingstider bidrar i dag til forsinkelser i utviklingen av nødvendig infrastruktur, og kan forsinke både næringsutvikling og elektrifisering. Her bør man se hen til økt bruk av parallelle prosesser, samt vurdere å sette opp krav til saksbehandlingstid også hos offentlige myndigheter.

Vi vil også understreke at stadige nye krav til utredninger særlig relatert til nettkonsesjoner medfølger stadige utsettelse. Det kan tidvis se ut som at nye krav kommer fordi myndighetene ikke ønsker å fatte nødvendige beslutninger.

Distriktsenergi støtter intensjonen i forslaget.

Svar til forslag nr. 2

Stortinget ber regjeringen evaluere dagens modell for tilknytning og modenheitskriterier og utrede et mulig nasjonalt konsesjonssystem for større kraft forbruk, og komme tilbake til Stortinget senest innen statsbudsjettet for 2027.

Det er viktig at systemet bidrar til at kapasitet tildeles aktører med reelle og modne prosjekter, og at disse dermed prioriteres før prosjekter uten tilstrekkelig fremdrift.

Modenheitskriteriene er et relativt nytt tiltak, og det er etter vårt syn hensiktsmessig å la disse få virke over noe tid før man innfører ytterligere endringer i tilknytningsregimet.

Distriktsenergi er likevel positive til en evaluering av dagens ordninger, men vil understreke behovet for forutsigbarhet i rammevilkårene.

Svar til forslag nr. 3

Stortinget ber regjeringen forenkle saksbehandlingen og utrede fritak fra konsesjonsplikt der kraftlinjene som oppgraderes eller fornyes, bygges ut i samme trasé eller samme avgrensede område, og komme tilbake til Stortinget senest innen statsbudsjettet for 2027.

Distriktsenergi støtter forslaget om å gjøre nødvendige endringer slik at enkle tiltak, som oppgraderinger i eksisterende trasé eller arbeid innenfor samme område, i mindre grad er søknadspliktige.

Slike tiltak har ofte begrensede konsekvenser for omgivelsene, men kan likevel bli forsinket av omfattende saksbehandling. Å fjerne unødvendige prosesser vil kunne bidra til raskere gjennomføring av nødvendige tiltak i nettet.

Svar til forslag nr. 4

Stortinget ber regjeringen utrede det forventede investeringsbehovet i nettinfrastruktur frem mot 2035 og 2040, hva det betyr for nettleien, og hvordan det skal håndteres, samt utrede justeringer

av inntektsrammemodellen slik at den legger til rette for økte investeringer, raskere utbygging og et tydelig incentiv til forskuddsvis utbygging i egnede områder, og komme tilbake til Stortinget senest innen statsbudsjettet for 2027.

Reguleringen vi har i dag ble utviklet i en tid hvor vi hadde mer enn nok kapasitet. I dag er situasjonen en annen. Dagens regulering fremmer dessverre ikke selskaper som ønsker å være “fremme i skoa”, men favoriserer selskaper som sitter mest mulig “stille i båten”.

Distriktsenergi har over lengre tid pekt på at dagens regulering i for liten grad gir nettselskapene tilstrekkelige incentiver til å investere i teknologi og nettutvikling. I en situasjon med kapasitetsutfordringer er det avgjørende at reguleringen i større grad legger til rette for investeringer – både i fysisk nett og i teknologi som kan bidra til bedre utnyttelse av eksisterende kapasitet.

Vi mener samtidig at bedre rammevilkår for slike investeringer vil kunne bidra til økt innovasjon og samarbeid i bransjen. Flere nettselskaper samarbeider allerede om forskning og utvikling for å ta i bruk nye løsninger som kan gi bedre utnyttelse av nettet. Slike samarbeid kan bidra til mer effektiv utvikling, bedre kapasitetsutnyttelse og implementering av nye løsninger. Dersom teknologiinvesteringer også gis bedre regulatoriske rammer, vil det kunne styrke både utviklingen av innovasjon og nettselskapenes evne til å ta i bruk løsningene.

I denne sammenheng bør også utformingen av normandelen i reguleringen vurderes. Distriktsenergi mener det er viktig at reguleringen i større grad premierer selskaper som går foran i utviklingen av nye løsninger som kan bidra til mer effektiv drift og bedre kapasitetsutnyttelse i nettet. En slik justering vil kunne styrke innovasjonstakten og bidra til at løsninger som allerede utvikles i bransjen raskere kan tas i bruk i større deler av strømmettet.

Ved å pause hele eller deler av kostnadsnormen vil nettselskapene få incentiver til å bygge ut nett, fordi de vet at kostnadene blir dekket. Organisasjonen Zero har pekt på at Norge allerede ligger bakpå med nettutbygging, og fremhever at den samfunnsøkonomiske kostnaden av å ikke bygge nett, ikke er tatt med i dette regnestykket. De trekker frem å pause kostnadsnormen som et effektivt tiltak for å komme raskt i gang med å bøte på dette. Fra <<https://www.elektro247.no/zero-foreslaar-tiltak-for-oekt-nettkapasitet.6734957-567787.html>>

Distriktsenergi støtter behovet for å gjennomgå og justere reguleringsmodellen.

Svar til forslag nr. 5

Stortinget ber regjeringen påse at nettselskapene jobber raskere med digitalisering og bruk av sensorikk, og lage retningslinjer for når man i perioder kan drifte nettet med noe mindre marginer, slik at man kan øke kapasiteten og utnytte eksisterende infrastruktur bedre, og komme tilbake til Stortinget senest innen statsbudsjettet for 2027.

Distriktsenergi mener det er viktig at reguleringen i større grad legger til rette for investeringer i digitale løsninger, overvåkingsteknologi og andre tiltak som kan bidra til mer effektiv drift av nettet. I Norge har vi en oppetid på nettet i verdensklasse. Det er ytterst sjelden at strømbrudd

skyldes at det tas risiko i driften. Det kan derfor være grunnlag for å vurdere om kraftsystemet i perioder kan driftes noe mer fleksibelt enn i dag.

Vår erfaring er at det tidvis er stor uenighet mellom regionale aktører og Statnett når det gjelder spørsmålet om drift av nettet. Statnett holder igjen til stor frustrasjon hos den regionale aktøren, som er av den oppfatning at her er det mer å gå på. Frustrasjonen hos den regionale aktøren blir ytterligere forsterket når Statnett også holder igjen med bruk av tilknytning på vilkår (TPA). Da har kunden akseptert at strømmen kan bli borte på gitte vilkår, og til tross for dette sier Statnett nei. Ett eksempel på dette finner vi i det såkalte Vestsnittet i Nordland.

Økt bruk av teknologi og bedre sanntidsinformasjon kan legge til rette for dette.

Svar til forslag nr. 6

Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt forbruksfleksibilitet og mer lokal balansering f.eks. gjennom videre utvikling og tilgjengeliggjøring av fleksibilitetsmarkeder samt i større grad ta i bruk til knytning på vilkår og vurdere tiltak som setter en pris på retten til å ta ut en gitt nettkapasitet, f.eks. en kjøavgift for ubenyttet reservert kapasitet, og komme tilbake til Stortinget senest innen statsbudsjettet for 2027.

Økt fleksibilitet i kraftsystemet vil være viktig fremover. Økt bruk av tilknytning på vilkår kan bidra til bedre utnyttelse av eksisterende kapasitet. Distriktsenergi mener det er rom for å utfordre bransjen i en retning med større bruk av tilknytning på vilkår.

Samtidig vil vi understreke at prioritering mellom ulike aktører er et politisk spørsmål, og at slike vurderinger ikke bør overlates til det enkelte nettselskap.

Når det gjelder tiltak som kjøprising eller lignende mekanismer, mener vi det er viktig å se dette i sammenheng med eksisterende ordninger, herunder modenhetsskriteriene.

Svar til forslag nr. 7

Stortinget ber regjeringen utrede tiltak for å sikre et bedre organisert strømnnett med færre nettselskap, med mål om at nettselskapene skal driftes mer effektivt, herunder øke kompetansen om digitalisering og fleksibel drift, og komme tilbake til Stortinget senest innen statsbudsjettet for 2027.

Det å bruke regulering til å tvinge gjennom sammenslåinger eller fusjoner mellom selskapene, er et grep som bør unngås. Det er for øvrig ingen tydelig sammenheng mellom størrelse og effektivitet i nettselskapene, noe analyser fra konsulentselskapet THEMA på vegne av Distriktsenergi viser tydelig. (se særskilt slide 6 i rapporten: [Virkning-av-nettleieutjevning.-Endelig-presentasjon-des-2025.pdf](#))

Mindre selskaper kan ha fordeler knyttet til lokal kunnskap, beredskap og nærhet til kundene og noen av de mindre nettselskapene er også supereffektive. Samtidig ser vi et betydelig samarbeid mellom nettselskaper som gir mange av de samme stordriftsfordelene, der dette er aktuelt.

Distriktsenergi er derfor kritiske til tiltak som innebærer direkte eller indirekte tvang til konsolidering. Det å bruke regulering til å tvinge gjennom sammenslåinger eller fusjoner mellom selskapene er et grep som ikke bør benyttes. Først og fremst fordi vi mener at selskapets eiere selv bør være nærmest å vurdere om det er fornuftig å gi eierskapet videre til noen andre, uavhengig av om det er mot vederlag eller nye eierandeler, og uavhengig av om det er eiere som private aksjonærer eller kommunale eiere.

Videre mener vi det er uklokt av nasjonale politikere å lage regelverk som enten tvinger selskaper til å slå seg sammen, eller lager beviste hindringer som gjør det mindre økonomisk gunstig å være eier enn det burde være. Det vil i så fall innebære en indirekte overføring av verdier fra en aktør, i dette tilfelle kommuner, til en annen aktør som er et større selskap. Slik regelskapt verdiforringelse eller overføring er noe vi mener man burde avstå fra på prinsipielt grunnlag. Dessuten er det verdt å minne om at dersom selskapets eiere mener at det er formålstjenlig for selskapet og deres kunder å gjennomføre en fusjon, vil denne komme uavhengig av press fra Stortingets side.

Vi vil også bemerke at det er ingen grunn til å tro at en fra Stortingets side besitter kunnskap som gjør at en kan peke på hvilke av landets nettselskaper som vil være best i monopolkonkurransen en gang inn i fremtiden. Faren for å spenne bein på de beste selskapene med et regelverk som favoriserer noen framfor de andre er åpenbar og må unngås.

Etter å ha sett på statistikk og tall som ligger åpent hos RME, kan vi fremheve at det i dag ikke vises noen tydelig sammenheng mellom størrelse på selskapene og effektivitet. Hypotesen om at større selskaper automatisk er mer effektive fremstår derfor som svak. Mindre nettselskaper er ofte mer selvhjulpne, fordi de i mindre grad har outsourcet driften. I flere bransjer ser vi at de sterkeste digitale «frontrunnere» i dag ofte er små selskaper med en håndfull mennesker som driver utviklingen.

Dessuten når det gjelder beredskap viser vi til erfaringer fra krigen i Ukraina. Her vises det ofte til fordelene med en desentralisert produksjon og distribusjon i et beredskapsperspektiv. Med et finmasket nett, blir det vanskeligere å slå ut store deler med ett eller få angrep.

Mindre selskaper har også noen ganger flere ansatte per kunde enn større selskaper. Dette skyldes færre kunder per kilometer ledning, krevende topografi, samt at de ofte er lokalisert steder hvor det ikke er mulig å få avtale med en under-entreprenør som kan garantere folk med rask nok responstid.

Flere ansatte som bor nær nettet de skal arbeide med kan dessuten sees på som en styrke for lokal beredskap. Nærhet til kunden og lokalkunnskap er viktig i et totalberedskapsperspektiv, fordi du må forstå topografien der du jobber. Du må også raskt kunne finne alternative løsninger hvis veier er avskåret eller bruer er kollapset. De vil også kunne ha kunnskap om ekstra uheldige konsekvenser av lokale utfall for evakuering av eldre eller andre. Da må de rett og slett kjenne området.

Når mobilnettet ikke fungerer eller det er vanskelig å komme frem til et reparasjonspunkt må alle tilgjengelige krefter komme på plass. Dermed går man egentlig over fra kriseledelse til relasjonsledelse ganske raskt, fordi «kartet må tilpasses terrenget». I mindre selskaper kjenner man

både hverandre og de lokale kreftene bedre enn i veldig store selskaper. Dette er en klar fordel og viktig kompetanse når det gjelder reparasjonsarbeid, og for totalberedskapen i Norge, som vi mener Stortingspolitikere i særskilt bør være opptatt av.

Vi mener det er viktig i denne diskusjonen og også trekke frem en klar endring de siste årene. Der et alternativ til konsolidering av selskaper er økt samarbeid mellom nettselskaper. Dette ser vi en klar økning av i Norge, og eksempelvis Nettalliansen har hele 20 nettselskaper tilknyttet seg som eiere som samarbeider på tvers av selskapene om alt som kan skape stordriftsfordeler når gjelder IT- og OT-messig drift. Det finnes også andre samarbeid som gir de samme effektene. Videre er det også mange bilaterale samarbeidsavtaler om beredskap mellom landets nettselskaper. Vi anser derfor hele diskusjonen om å tvinge mindre selskaper til å fusjonere, eller bli tatt over av de største selskapene, som en gammeldags og utdatert tilnærming.

Til sist kan vi legge til at effektiviseringsreguleringen som nettselskapene lever under i dag ikke kan fungere hvis det blir for få selskaper. Dermed må man på forhånd tenke ut nye mekanismer for slik monitorering hvis man velger å gå for dette forslaget. Vi mener for så vidt at dagens regulering har svakheter som burde gjøres noe med, men svakhetene går heller i retning av å favorisere de større selskapene.

Avslutning

Distriktsenergi støtter hovedretningen i forslaget om raskere utbygging og bedre utnyttelse av kraftnettet. Samtidig vil vi understreke betydningen av at tiltakene som gjennomføres gir riktige insentiver, ivaretar beredskap og legger til rette for både innovasjon og effektiv ressursbruk i hele landet.

Vi vil dessuten understreke at det ikke bør være Stortingets rolle å legge snubletråder for noen nettselskaper på bekostning av andre med mål om å bli kvitt disse.

Vennlig hilsen

Vennlig hilsen
Distriktsenergi

Jonas Løvdal
Næringspolitisk seniorrådgiver
og nestleder